EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 2.6.2025
COM(2025) 268 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET OCH EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

om tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (omarbetning)

{SWD(2025) 135 final}

1. INLEDNING

1.1. Bakgrund

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område[1], (*förordningen*), är utan tvekan ryggraden i EU:s internationella privaträtt. Den innehåller enhetliga regler för att lösa behörighetskonflikter och fastställer normer för den fria rörligheten för domar, officiella handlingar och förlikningar inför domstol i EU, med det slutliga målet att underlätta tillgången till rättslig prövning på alla delar av privaträttens område förutom familje-, arvs- och insolvensrätten. Den upphävde och ersatte rådets förordning (EG) nr 44/2001 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område[2] (*Bryssel I-förordningen*). Förordningen har i stor utsträckning bekräftat och förstärkt bestämmelserna i dess föregångare, men har också fört med sig relevanta nya inslag, såsom avskaffandet av exekvaturförfarandet.

Förordningen, i dess ändrade lydelse från 2014[3], har tillämpats mellan alla medlemsstater, inklusive Danmark[4], sedan den 10 januari 2015.

1.2. Rapportens utarbetande och mål

Denna rapport har utarbetats i enlighet med artikel 79 i förordningen. Vid utarbetandet har rättspraxis från Europeiska unionens domstol (*EU-domstolen* eller *domstolen*)[5] utgjort en viktig källa till information om förordningens tillämpning. I rapporten används även resultatet av den studie som kommissionen beställt till stöd för utarbetandet av denna rapport[6] (*studien*). Medlemsstaterna har rådfrågats som en del av denna studie och deras synpunkter, samt de ytterligare uppgifter som vissa medlemsstater lämnat på kommissionens begäran vid mötet i rådets arbetsgrupp för civilrättsliga frågor (allmänna frågor) den 28 februari 2024, har beaktats.

Denna rapport bygger också på resultatet av projektet JUDGTRUST[7] och på information om förordningens praktiska tillämpning som samlats in genom det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område under 2023. Slutligen har i förekommande fall relevant nationell rättspraxis konsulterats vid utarbetandet av denna rapport.

---

1 EUT L 351, 20.12.2012, s. 1.

2 EGT L 12, 16.1.2001, s. 1.

3 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 542/2014 av den 15 maj 2014 om ändring av förordning (EU) nr 1215/2012 beträffande de regler som ska tillämpas vad gäller den enhetliga patentdomstolen och Beneluxdomstolen, EUT L 163, 29.5.2014, s. 1. Ändringen syftade till att göra det möjligt att genomföra det så kallade patentpaketet, för det första genom att låta avtalet om en enhetlig patentdomstol (EUT C 175, 20.6.2013, s. 1) träda i kraft och för det andra genom att säkerställa att förordningen stämmer överens med det avtalet och protokollet till Beneluxfördraget från 1965.

4 Danmark tillämpar förordningen i enlighet med avtalet av den 19 oktober 2005 mellan Europeiska gemenskapen och Danmark om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, EUT L 299, 16.11.2005, s. 62.

5 Endast domar och generaladvokaternas förslag till avgörande som utfärdats före den 1 april 2025 har beaktats.

6 Studien utarbetades av Milieu SRL och finns tillgänglig på Europeiska unionens publikationsbyrå (europa.eu).

7 Projektet *Regulation Brussels Ia: a standard for free circulation of judgments and mutual trust in the European Union (JUDGTRUST)* som finansieras genom Europeiska kommissionens program för rättsliga frågor (JUST-AG-2017/JUST-JCOO-AG-2017) genomfördes av T.M.C. Asser Instituut i samarbete med Universität Hamburg, Antwerpens universitet och Internationaal Juridisch Instituut. De viktigaste resultaten av projektet finns på: Asser.nl.

Syftet med rapporten är att presentera en samlad bedömning av tillämpningen av förordningen, med särskilt fokus på dess mest utmanande aspekter och dem som uttryckligen anges i artikel 79. Dessutom behandlas ett antal nya och framväxande frågor, till exempel digitalisering, kollektiv prövning och områden som skulle kunna gagnas av en förenkling och modernisering av de nuvarande reglerna.

Ytterligare information om utvalda frågor, inklusive en mer detaljerad analys, och hänvisningar till EU-domstolens rättspraxis finns i det arbetsdokument från kommissionens avdelningar som åtföljer denna rapport.

1.3. Allmän översikt över tillämpningen av förordningen

Det råder allmän enighet om att förordningen är ett väldigt lyckat instrument och att den har medfört en rad förbättringar, till exempel avskaffandet av exekvaturförfarandet, som har stärkt det rättsliga samarbetet på privaträttens område och därför välkomnats av medlemsstaterna och berörda parter. Bestämmelserna i förordningen som helhet anses vara tydliga och enkla och är därför mycket uppskattade bland rättstillämparna.

Det råder också bred enighet om att EU-domstolens rättspraxis i princip ger rättsväsendet tillräcklig vägledning och hjälp vid tillämpningen av bestämmelserna i förordningen. I vissa specifika frågor anser dock flera medlemsstater att tolkningen av förordningen ger upphov till komplexa frågor, och de föreslår förtydliganden från lagstiftaren.

Med tanke på den allmänna tillfredsställelsen med tillämpningen av förordningen bör eventuella ändringar göras för att komma till rätta med verkliga praktiska svårigheter och inte leda till en översyn av förordningens välfungerande system. Sådana ändringar bör till exempel syfta till att ytterligare förenkla förordningen och minska den administrativa bördan, särskilt för svagare parter såsom konsumenter, eller för små och medelstora företag. Samtidigt bör svårigheter som på ett adekvat sätt kan lösas genom framtida rättspraxis undantas från tillämpningsområdet för eventuella lagstiftningsåtgärder.

2. TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

2.1. Tillämpningsområde (artikel 1)

Förordningen är tillämplig på privaträttsliga ärenden med gränsöverskridande verkningar. Ett antal sakområden som annars skulle kunna klassificeras som privaträttsliga är uttryckligen undantagna från tillämpningsområdet. Generellt sett fungerar bestämmelserna om tillämpningsområde väl, men vissa tolkningsfrågor tycks återkomma regelbundet, särskilt när det gäller begreppet gränsöverskridande verkningar eller undantaget avseende skiljeförfaranden.

Av EU-domstolens rättspraxis och de samråd som genomförts inom ramen för studien framgår att ett antal frågor kräver särskild uppmärksamhet vid bedömningen av tillämpningen av förordningen:

- Den standard som ska användas för att avgöra om ett ärende har gränsöverskridande verkningar.
- Definitionen av ”privaträttens område”.
- Avgränsningen av insolvensrelaterade ärenden (undantagna från tillämpningsområdet).

- Undantaget avseende skiljeförfaranden[8].

Undantaget avseende skiljeförfaranden

Frågor som rör skiljeförfarande har varit undantagna från förordningens tillämpningsområde sedan Brysselkonventionen antogs 1968. Genom förordningen förstärktes dock detta undantag genom att det infördes ett förtydligande i skäl 12 samt en särskild bestämmelse i artikel 73.2 i syfte att undvika överlappning med konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar[9] (*New York-konventionen*).

I domen i målet London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association (C-700/20), som avgjordes 2022 med stöd av Bryssel I-förordningen, slog EU-domstolen fast att en oförenlig dom som återger ordalydelsen i en skiljedom kan förhindra erkännande av en dom meddelad i en annan medlemsstat på grundval av artikel 34.3 i Bryssel I-förordningen (artikel 45 i förordningen). Den kopplade emellertid sedan tillämpligheten av grunden för vägran till villkoret att den endast föreligger om innehållet i skiljedomen kan ha varit föremål för en dom som meddelats i enlighet med bestämmelserna i Bryssel I-förordningen. Det bör i detta sammanhang påpekas att domstolen inte har fattat detta beslut på grundval av att den utländska domen är oförenlig med en skiljedom, utan endast med hänvisning till en dom som fastställer en skiljedom. Samtidigt slog domstolen fast att undantaget avseende grunderna för rättsordningen inte kan åberopas på grundval av en sådan oförenlighet.

Studien visade på en blandad bild. Även om en majoritet av respondenterna inte hade några problem med tillämpningen av detta undantag visar nationell rättspraxis i åtta medlemsstater att undantaget avseende skiljeförfaranden inte bara omfattar erkännande och verkställighet av skiljedomar, utan även domar som fastställer sådana skiljedomar. Denna praxis förefaller strida mot domstolens dom i målet London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association.

EU-domstolens dom pekar också på en annan fråga, nämligen avsaknaden av en litispendensregel för skiljeförfaranden. Risken för oförenlighet mellan skiljedomar eller domar som fastställer sådana skiljedomar och andra domar skulle sannolikt minska eller till och med undanröjas om förordningen skulle ha en tydlig prioriteringsregel i sådana situationer.

Till följd av detta skulle man vid en eventuell framtida översyn närmare kunna undersöka om vissa praktiska situationer kan behandlas i förordningen, till exempel genom att tillhandahålla en tydlig litispendensregel som skulle kunna förhindra situationer där en skiljedom/dom som fastställer en sådan skiljedom är oförenlig med en annan dom.

2.2. Definitioner (artiklarna 2 och 3)

Förordningen innehåller ett antal definitioner i artikel 2, bland annat av *dom*, *förlikning inför domstol* och *officiell handling*.

Definitionen av *dom* avser varje avgörande av domstolsväsendet, oavsett benämning, som har meddelats av en "domstol i en medlemsstat". Förordningen innehåller ingen definition av *domstol*.

---

[8] Med undantag för denna punkt, som analyseras nedan, presenteras de övriga tre frågorna mer ingående i del I i det arbetsdokument från kommissionens avdelningar som åtföljer denna rapport.

[9] Konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar antogs den 10 juni 1958 och trädde i kraft den 7 juni 1959, 330 UNTS 38.

Ett nytt inslag i förordningen är att man i artikel 2 a uttryckligen utvidgat definitionen av dom till att omfatta vissa typer av interimistiska åtgärder, inbegripet säkerhetsåtgärder. Det ställs dock två villkor för erkännande och verkställighet av sådana åtgärder i andra medlemsstater.

För det första begränsas rörligheten för interimistiska åtgärder till dem som beslutas av domstolar som är behöriga att pröva målet i sak enligt förordningen. Detta innebär att även om interimistiska åtgärder fortfarande kan beslutas av domstolar som är behöriga att pröva målet i sak enligt nationell lagstiftning kan sådana beslut inte erkännas och verkställas utomlands enligt förordningen.

För det andra kodifierar definitionen befintlig rättspraxis (se till exempel Denilauler, 125/79) för att undanta rena *ex parte*-åtgärder från rörligheten. Till följd av detta kan interimistiska åtgärder endast erkännas eller verkställas om gäldenären har kallats att inställa sig eller har delgetts den dom som innehåller åtgärderna före verkställigheten. Detta undantag av interimistiska *ex parte*-åtgärder från rörlighet enligt förordningen verkar medföra vissa praktiska problem. Studien visade till exempel att de flesta interimistiska åtgärder i Österrike och Tjeckien är *ex parte* och därför inte kan verkställas enligt förordningen. Mer allmänt gynnar det nuvarande systemet skyddet av svarandens processuella rättigheter, men samtidigt påverkas en viktig aspekt av de interimistiska åtgärderna, nämligen möjligheten att snabbt och effektivt verkställa dem. Enligt det nuvarande systemet måste en borgenär välja mellan den överraskningseffekt som är förenad med ett *ex parte*-förfarande och en begränsning av åtgärdernas verkställbarhet till den medlemsstat där de beviljades eller ett beslut som omfattas av rörlighet men som kräver att gäldenären först involveras (och därmed förvarnas).

En annan fråga handlar om de myndigheter som i artikel 3 uttryckligen anges utgöra en ”domstol” i den mening som avses i förordningen. I målet Pula Parking (C-551/15) svarade EU-domstolen nekande på frågan om huruvida kroatiska notarier kan betecknas som ”domstolar” enligt förordningen och angav avsaknaden av kontradiktoriska förfaranden som huvudskäl i enlighet med tidigare rättspraxis (Denilauler, 125/79). Det måste dock beaktas att det kroatiska förfarandet är mycket likt det ungerska summariska notarieförfarande i mål om betalningsföreläggande som avses i artikel 3 a i förordningen. Det är inte förvånande, inte heller ur ett likabehandlingsperspektiv, att de flesta respondenter som ansåg att begreppet ”domstol” var problematiskt kom från Kroatien och att vissa medlemsstater uppgav att de vid en ändring eller omarbetning skulle vilja lägga till ytterligare enheter bland undantagen i artikel 3. En överväldigande majoritet av respondenterna i studien hade inga problem med definitionerna i förordningen.

Till följd av detta skulle man vid en eventuell framtida översyn av förordningen kunna titta närmare på denna fråga, däribland möjligheten att tillhandahålla en definition eller beskrivning av begreppet ”domstol”, som å ena sidan skulle öka förordningens effektivitet och å andra sidan skulle kunna undanröja behovet av att föreskriva undantag. Det behövs också ytterligare överväganden om begreppet interimistiska åtgärder, särskilt om huruvida de bör omfatta *ex parte*-åtgärder.

3. DOMSTOLS BEHÖRIGHET

3.1. Eventuell utvidgning av behörighetsbestämmelserna till att omfatta svarande med hemvist i tredjeländer

Bestämmelserna om domstols behörighet i kapitel II i förordningen är tillämpliga i fall där svaranden har hemvist i en medlemsstat, utom i vissa särskilda situationer (konsumenttvister, tvister om anställningsavtal, situationer där domstolar har exklusiv behörighet eller där

parterna väljer en domstol). I alla andra tvister som berör svarande som har hemvist utanför unionen bestäms behörigheten av medlemsstaternas nationella lagstiftning[10].

I kommissionens förslag till omarbetning av Bryssel I-förordningen från 2010[11] (*förslaget från 2010*) föreslogs att förordningen skulle utvidgas till att även omfatta domstols behörighet i tvister där svarandena har hemvist utanför unionen. Under lagstiftningsprocessen ansågs det att en sådan lösning skulle vara lämplig i vissa situationer, till exempel när en av avtalsparterna anses vara en svagare part (t.ex. i konsumentavtal eller anställningsavtal), men att en multilateral lösning skulle vara att föredra för en övergripande tillämpning. Vid den tidpunkten skulle en sådan multilateral lösning ha kunnat övervägas, särskilt inom ramen för Haagkonferensen för internationell privaträtt.

En sådan lösning skulle ha kunnat nås inom ramen för de förhandlingar som då pågick och som så småningom ledde fram till antagandet av konventionen om erkännande och verkställighet av utländska domar på privaträttens område 2019 (*konventionen om domar*). Det instrumentet innehåller emellertid inte några direkta behörighetsgrunder, utan hänvisar endast indirekt till behörighet som en förutsättning för erkännande och verkställighet. För närvarande pågår vid Haagkonferensen fortfarande arbete med frågor om domstols behörighet, men detta arbete kommer sannolikt inte att leda till en bindande multilateral lösning om direkta behörighetsgrunder.

Avsaknaden av sådana bestämmelser i förordningen medför flera utmaningar[12]. Eftersom medlemsstaternas nationella lagstiftning varierar kraftigt skapar den nuvarande situationen för det första en ojämlik tillgång till rättslig prövning och ojämlika villkor för företag och medborgare i och utanför EU som är involverade i internationella förbindelser (utanför EU), helt enkelt beroende på var de har sin hemvist. Även om parter i vissa medlemsstater kan väcka talan mot svarande i tredjeland på grundval av ett stort antal behörighetsgrunder, ibland orimliga sådana, kan andra parter i andra medlemsstater ha ett mer begränsat utbud av behörighetsgrunder för att väcka talan mot sådana parter[13]. Denna ojämlika ställning förvärras ytterligare av det faktum att de aktuella domarna kan erkännas och verkställas i hela unionen på grundval av förordningen, även om ursprungsdomstolens behörighet är orimlig.

Dessutom verkar denna situation ha en negativ inverkan på rättstvister som rör företag och mänskliga rättigheter. I denna typ av rättstvister försöker offren[14] ofta stämma både ett utländskt företag med hemvist utanför EU och ett kontrollerande moderbolag, som ofta är baserat i EU. Olika medlemsstater har olika regler om möjligheten att fastställa behörighet för dotterbolag i tredjeland där moderbolaget har sitt säte. Denna situation skapar rättsosäkerhet och bidrar återigen till att det uppstår olika villkor för parterna i unionen, i detta fall både käranden och det svarande EU-moderbolaget. De nuvarande bestämmelserna i artikel 8, som gör det möjligt att koncentrera förfarandena till en av de svarandes hemvist, är inte tillämpliga om en av dem har hemvist utanför EU (se Sapir m.fl. (C-645/11)). Detta innebär att om de nationella bestämmelserna inte medger koncentration av förfarandena kan det finnas två parallella mål, det ena mot moderbolaget i EU och det andra mot dotterbolaget i tredjelandet, med risk för oförenliga domar.

---

[10] Se artikel 6 i förordningen.

[11] Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, 14.12.2010, KOM(2010) 748 slutlig.

[12] Vilket bekräftas av de samråd som genomförts inom ramen för studien.

[13] Detta skulle till exempel kunna vara relevant när det gäller influerare med hemvist utanför EU som är involverade i marknadsföring av produkter gentemot köpare i EU utan att vara säljare av dessa produkter.

[14] Oavsett om offret har hemvist i eller utanför EU.

Studien resulterade i en blandad bild av utvidgningen av behörighetsbestämmelserna till att omfatta svarande med hemvist i tredjeländer. Många respondenter hade ingen åsikt om huruvida avsaknaden av sådana bestämmelser utgör ett problem. En majoritet av medlemsstaterna ansåg inte att avsaknaden av bestämmelser var ett problem, men vissa var kritiska till att den nuvarande situationen ledde till ökade transaktionskostnader och ökad komplexitet för kärande, rättstillämpare och rättsväsendet.

Till följd av detta skulle man vid en eventuell framtida översyn av förordningen kunna titta närmare på frågan om att utvidga behörighetsbestämmelserna till att omfatta tvister som berör svarande med hemvist utanför unionen.

3.2. Särskilda behörighetsbestämmelser (artiklarna 7–9)

Studien och de nationella rapporterna från JUDGTRUST visar föga förvånande att artikel 7 är den av bestämmelserna om särskild behörighet som oftast åberopas. Artikel 8 tillämpas däremot sällan[15] och det finns nästan inte någon praxis eller några diskussioner i litteraturen om artikel 9[16].

Artikel 7 genomgick endast obetydliga ändringar vid den föregående omarbetningen och tillämpas fortfarande i stor utsträckning av nationella domstolar. Till följd av detta har den gett upphov till fler hänskjutanden till EU-domstolen för förhandsavgörande än någon annan bestämmelse i förordningen.

Majoriteten av medlemsstaterna rapporterade att tillämpningen av artikel 7 var oproblematisk. Enligt studien rapporterades inga problem med tillämpningen av artiklarna 7.3–7.7[17], eftersom de fortfarande sällan tillämpas i praktiken. Ett stort antal hänskjutanden från nationella domstolar till EU-domstolen, i kombination med svaren från flera medlemsstater, visar dock på flera stora problem i samband med artiklarna 7.1 och 7.2:

- En allt vidare tolkning av tillämpningsområdet för ”talan [som] avser avtal”.
- Fastställande av uppfyllelseorten för avtalsförpliktelser.
- Fastställande av den ort där skadan inträffade vid ren ekonomisk förlust.
- Tillämpning av ”mosaikprincipen” i mål som rör kränkningar av privatlivet.

3.2.1 Artikel 7.1

I artikel 7.1 fastställs en särskild behörighetsbestämmelse för tvister som rör avtalsförpliktelser. Den innehåller dock inte någon definition av avtalsfrågor och ger inga indikationer i detta avseende.

Nyligen meddelade domar från EU-domstolen, såsom flightright GmbH (de förenade målen C-274/16, C-447/16 och C-448/16) och Feniks (C-337/17), visar att begreppet ”talan [som] avser avtal” ges en vid tolkning. Detta begrepp omfattar även talan som kan kopplas till ett avtal, även om inget avtal har ingåtts mellan parterna i målet[18], om avtalet ifrågasätts eller är ogiltigt eller om avtalet har ingåtts mellan andra parter än dem som är parter i målet.

---

[15] Det är dock värt att notera att de mål som på senare tid hänskjutits till EU-domstolen visar på en ökad användning av artikel 8.1 i kartellärenden. En detaljerad analys av tillämpningen av artikel 8.1 finns i del I i det arbetsdokument från kommissionens avdelningar som åtföljer denna rapport.

[16] Därför behandlas inte tillämpningen av artikel 9 i denna rapport.

[17] Med undantag för akademiska diskussioner om artiklarna 7.4 och 7.5 i en handfull medlemsstater.

[18] Till exempel när en passagerare ber det lufttrafikföretag som utför flygningen att betala ut ersättning för en försenad flygning, trots att avtalet ingicks med ett annat lufttrafikföretag.

Studien och de hänskjutna målen från nationella domstolar till EU-domstolen visar att den vida tolkningen av ”talan [som] avser avtal” i vissa fall kan medföra praktiska svårigheter, särskilt när en sådan tolkning skiljer sig från tolkningen av liknande nationella begrepp eller anses vara svår att förena med de principer om närhet och förutsägbarhet som ligger till grund för artikel 7.1. I detta avseende har det gjorts gällande att en vid tolkning av begreppet ”talan [som] avser avtal” skulle kunna leda till betydande rättsosäkerhet för tredje man, som skulle kunna bli föremål för talan på uppfyllelseorten för ett avtal som de inte kände till. Denna oro är särskilt relevant för anspråk som grundar sig på *actio pauliana*, som enligt domen i målet Feniks (C-337/17) också betraktas som ”talan [som] avser avtal”.

När en nationell domstol fastställer att en situation faller inom tillämpningsområdet för artikel 7.1, det vill säga en ”talan [som] avser avtal”, måste den fastställa uppfyllelseorten för avtalsförpliktelsen. Detta tycks vara svårt eftersom de lösningar som EU-domstolen har valt[19] i vissa fall inte alltid kan utvidgas till mål där de faktiska omständigheterna är annorlunda. Det gäller särskilt i situationer som inbegriper flera uppfyllelseorter och flera förpliktelser eller i samband med avtal som inte medför någon fysisk överföring av varor, vilket blir allt vanligare i den digitala ekonomin (t.ex. avtal om digitala tjänster eller digitalt innehåll, däribland data). Den sistnämnda aspekten illustreras av en nyligen meddelad dom i målet VariusSystems (C-526/23), där uppfyllelseorten skulle fastställas för ett avtal enligt vilket klaganden, med säte i Österrike, utvecklade och levererade programvara till motparten, med säte i Tyskland, för utvärdering av covid-19-screeningtester som skulle användas i tyska testcentrum. I det fallet var den hänskjutande domstolen osäker på om uppfyllelseorten är i Österrike, där det intellektuella skapandet (”programmeringen”) bakom programvaran utförs och företaget har hemvist eller i Tyskland där programvaran når kundföretaget och där kundföretaget får tillgång till programvaran och där den används.

När det gäller att fastställa uppfyllelseorten i mål som rör flera uppfyllelseorter tyder det faktum att de nationella domstolarna fortsätter att be EU-domstolen om vägledning om tillämpningen av artikel 7.1 varje gång omständigheterna i det nationella målet skiljer sig från dem som EU-domstolen tidigare har behandlat på att det kan finnas behov av mer allmän vägledning, särskilt eftersom bestämmelsen i artikel 7.1 inte bara reglerar internationell behörighet utan även territoriell behörighet inom en medlemsstat[20][21].

Slutligen visar studien när det gäller fastställandet av uppfyllelseorten att vissa medlemsstater uttrycker oro över vad de uppfattar som en komplex struktur i artikel 7.1. Artikel 7.1 innehåller det autonoma begreppet uppfyllelseort för två typer av avtal (försäljning och tjänster) i artikel 7.1 b. Samtidigt behåller man i artikel 7.1 c den sällan tillämpade Tessili-metoden för andra typer av avtal, även om denna metod anses vara särskilt komplicerad och olämplig i praktiken. I enlighet med domen i målet Tessili (12/76) måste de nationella domstolarna grunda sig på tillämplig nationell lagstiftning för att fastställa uppfyllelseorten om parterna inte har kommit överens om detta. Detta innebär att de nationella domstolarna redan i samband med behörighetsbedömningen måste följa ett förfarande i flera steg. Först måste de fastställa ”den förpliktelse som talan avser”. Därefter måste de på grundval av

[19] Se i detta sammanhang domarna av den 3 maj 2007, Color Drack, C-386/05, ECLI:EU:C:2007:262, av den 9 juli 2009, Rehder, C-204/98, ECLI:EU:C:2009:439 och av den 11 mars 2010, Wood Floor Solutions Andreas Domberger GmbH v Silva Trade SA, C-19/09, ECLI:EU:C:2010:137.

[20] Liknande problem vid tillämpningen av artikel 7.2 i mål där skada uppstår på flera platser bekräftades av den nederländska domstolen i ett nyligen hänskjutet mål (Apple, C-34/24).

[21] Enligt studien föreslår en del forskare i sådana fall (och mer allmänt i alla fall där det är svårt att fastställa uppfyllelseorten) att käranden inte ska kunna åberopa artikel 7.1. Alternativt föreslår de, med förbehåll för olika villkor, att kriteriet i artikel 7.1 ersätts med kärandens hemvist.

lagvalsreglerna fastställa vilken materiell rätt som är tillämplig. Först därefter kan domstolarna tillämpa den nationella materiella rätten för att fastställa uppfyllelseorten.

Vid en framtida översyn av förordningen skulle man kunna undersöka möjligheterna att förenkla bestämmelserna om uppfyllelseorten i artikel 7.1.

3.2.2 Artikel 7.2

Medan artikel 7.1 avser avtalsförpliktelser fastställs i artikel 7.2 särskilda behörighetsbestämmelser för skadestånd utanför avtalsförhållanden. Den autonoma tolkningen av begreppet ”skadestånd utanför avtalsförhållanden” har gett upphov till vissa svårigheter[22], men avgränsningen mellan artikel 7.1 och artikel 7.2 har inte vållat några större problem i praktiken, delvis på grund av att EU-domstolen i målet Wikingerhof (C-59/19)[23] nyligen har gett omfattande vägledning i frågan.

De mest problematiska aspekterna av tillämpningen av artikel 7.2 förefaller vid ren ekonomisk förlust vara den ort där skadan inträffade och vid kränkningar av personlighetsskyddet upprätthållandet av mosaikprincipen.

- *Lokalisering av rent ekonomisk förlust*

När det gäller lokalisering av ren förmögenhetsskada har EU-domstolen utvecklat en omfattande rättspraxis, som dock kanske inte alltid ger önskad grad av rättssäkerhet. Domar som Kolassa (C-375/13) och Universal Music (C-12/15)[24] tycks inte har gett någon heltäckande vägledning, vilket har lett till att nationella domstolar har begärt ytterligare förtydliganden av artikel 7.2.

Av domstolens praxis följer att ett investeringskontos belägenhet i sig inte kan anses vara tillräcklig för att fastställa den ort där en rent ekonomisk förlust uppkommer. Dessutom finns det ännu inte någon metod som är tydlig och konsekvent i alla avseenden när det gäller de särskilda omständigheter som måste föreligga för att fastställa en domstols behörighet i mål som rör den ort där skadan uppkom. Detta illustreras av domen i målet Kronhofer (C-168/02), där EU-domstolen slog fast att varken den ort där käranden har hemvist eller den ort där han har huvuddelen av sin förmögenhet kan betraktas som faktorer som ger behörighet om det

[22] Flera medlemsstater rapporterade att de anser att denna autonoma tolkning är komplicerad, inkonsekvent och en källa till rättsosäkerhet. I målet Brogsitter (C-548/12) slog EU-domstolen till exempel fast att det aktuella skadeståndsanspråket skulle betraktas som en ”talan [som] avser avtal” trots att det betraktas som utomobligatoriskt enligt nationell rätt. Enligt EU-domstolens rättspraxis omfattas dessutom ett begrepp som omfattas av Rom II-förordningen (*culpa in contrahendo*, dvs. oaktsamhet vid ingående av avtal) av tillämpningsområdet för artikel 7.2 i förordningen, medan ett annat (obehörig vinst) inte gör det.

[23] I punkterna 32 och 33 i denna dom slog EU-domstolen fast att en talan avser avtal om det är nödvändigt att tolka avtalet mellan käranden och svaranden för att fastställa om det agerande som käranden lägger svaranden till last är lagenligt eller inte. Så är bland annat fallet när en talan grundar sig på villkoren i ett avtal eller på rättsregler som är tillämpliga till följd av avtalet. När käranden däremot åberopar reglerna om utomobligatoriskt skadeståndsansvar, det vill säga åsidosättande av en lagstadgad skyldighet, och det inte framstår som nödvändigt att undersöka innehållet i det avtal som ingåtts med svaranden för att bedöma om det agerande som läggs svaranden till last är lagenligt eller inte, eftersom skyldigheten i fråga åligger svaranden oberoende av avtalet, avser grunden för talan skadestånd utanför avtalsförhållanden i den mening som avses i artikel 7.2 i förordningen.

[24] I både Kolassa och Universal Music har en part som lidit rent ekonomisk förlust till följd av ett ofördelaktigt avtal begärt utomobligatoriskt skadestånd av en tredje part, som inte var part i avtalet men som var ansvarig för det ofördelaktiga avtalet och den därav följande skadan. I Kolassa slog EU-domstolen fast att domstolarna i den medlemsstat där investeraren har sin hemvist och där det skadedrabbade bankkontot finns är behöriga att pröva gränsöverskridande utomobligatoriska anspråk som rör rent ekonomisk förlust. I målet Universal Music konstaterade EU-domstolen att det inte räcker att enbart titta på var det bankkonto på vilket den ekonomiska skadan direkt uppstod är beläget.

aktuella investeringskontot finns i en annan jurisdiktion. Domstolen angav dock inte vilket samband som skulle vara tillräckligt.

I EU-domstolens nyligen meddelade dom i målet VEB (C-709/19) förlitade sig EU-domstolen på den så kallade marknadslokaliseringen av skadan och slog fast att endast domstolarna i den medlemsstat där ett börsnoterat företag har lagstadgad skyldighet att offentliggöra information har internationell behörighet och ansåg att hemvisten för de aktieägare som lidit ekonomisk förlust på sina investeringskonton inte var avgörande för att fastställa den ort där förlusten inträffade. Det är emellertid inte helt klart om de nationella domstolarna fortfarande måste beakta dessa två kriterier när de fastställer den ort där en rent ekonomisk förlust inträffade.

Osäkerheten kring de kriterier som de nationella domstolarna måste beakta när de fastställer orten för en rent ekonomisk förlust med avseende på internationell och territoriell behörighet och bristen på tydlighet i EU-domstolens rättspraxis i detta avseende är inte önskvärd och medför en risk för en inkonsekvent tillämpning av artikel 7.2 i förordningen. Av detta skäl har det föreslagits att man bör avstå från valet mellan orten där handlingen företogs och orten där skadan uppkom i situationer med rent ekonomisk förlust och endast ge behörighet till domstolarna på orten där handlingen företogs (*locus delicti commissi)*[25]. I detta sammanhang bör man dock komma ihåg att det enligt Rom II-förordningen[26] alltid är det land där skadan uppkommer som avgör tillämplig lag.

- *Kränkning av personlighetsskyddet*

När det gäller skyddet av personlighetsskyddet rör huvudkontroverserna tillämpningen av kriteriet om orten där skadan uppkom på publikationer och den så kallade mosaikprincipen, som först fastställdes i Shevill (C-68/93) i fråga om tryckta publikationer och senare utvidgades till onlinepublikationer. I målet Shevill slog EU-domstolen fast att artikel 7.2 i förordningen ger domstolarna behörighet i varje medlemsstat där publikationen har spridits och där den drabbade påstår sig ha utsatts för ett angrepp på sitt rykte i egenskap av den ort där skadan uppkom, men endast för de skador som orsakats i den staten, inte för skador i övriga världen[27]. I eDate (C-509/09 och C-161/10) utvidgades mosaikprincipen till att omfatta kränkningar av personlighetsskyddet online. När det gäller onlineinnehåll ansågs dock domstolarna på den ort där den skadelidande har sitt centrum för sina intressen[28] vara behöriga att pröva hela skadan[29]. Distinktionen mellan innehåll online och offline skulle kunna kritiseras för att vara svår att tillämpa i praktiken, eftersom de flesta dagstidningar finns både i tryckt form (offline) och online[30].

---

[25] Se generaladvokat Manuel Campos Sánchez-Bordonas förslag till avgörande av den 17 december 2020 i målet VEB, punkt 33.

[26] Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II).

[27] Denna skada kan endast göras gällande i den medlemsstat där svaranden har hemvist (artikel 4) eller där skadan inträffade (artikel 7.2).

[28] Vilket närmare bestämt bör tolkas som en hänvisning till den ort där den berörda personen har störst ekonomiska, politiska, sociala eller helt enkelt relationsbaserade fördelar av sitt rykte.

[29] Detta bekräftades i domarna i målen Bolagsupplysningen (C-194/16), Mittelbayerischer Verlag (C-800/19) och Gtflix Tv mot DR (C-251/20) liksom av det faktum att domstolarna i alla andra medlemsstater där uppgifterna var tillgängliga endast är behöriga att pröva den skada som uppkommit i den medlemsstaten. EU-domstolen klargjorde vidare att endast domstolar som är behöriga att pröva skadeståndstalan i sin helhet är behöriga att pröva begäranden om avlägsnande och rättelse av påstått nedsättande innehåll, eftersom dessa begäranden inte går att dela mellan medlemsstaterna på samma sätt som skadeståndsbelopp.

[30] Till följd av detta är domstolarna skyldiga att fullgöra den utmanande uppgiften att med utgångspunkt i personens huvudsakliga intressen ta reda på vilka skador som har orsakats online (kan göras gällande i hela världen) eller offline (kan endast göras gällande i en enda medlemsstat).

Enligt studien och slutsatserna från projektet JUDGTRUST har EU-domstolens rättspraxis om kränkningar av personlighetsskyddet kritiserats av forskare, vissa generaladvokater och rättstillämpare. Kritiker har gjort gällande att enbart tillgången till det kränkande innehållet inte är tillräcklig för att fastställa behörigheten på grundval av den ort där skadan uppkom, och att tillämpningen av mosaikprincipen leder till en mångfald av forum som inte tjänar någon parts legitima intressen och motverkar målen om förutsebarhet och god rättskipning[31].

Denna kritik är särskilt relevant mot bakgrund av fenomenet strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt (munkavleprocesser) som det nyligen antagna direktivet om strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt[32] syftar till att bekämpa. Munkavleprocesser utgör rättegångsmissbruk eftersom deras syfte inte är att genuint utöva rätten att få en sak prövad, utan att fungera som ett verktyg för att skrämma svaranden. Dessa förfaranden kan bygga på olika grunder, där anklagelser om förtal eller andra kränkningar av privatlivet är vanligast. Förtalsstämningar med krav på skadestånd eller föreläggande riktar sig ofta mot journalister och kan avsiktligt användas för att tysta kritik eller för att hindra medierna från att fullgöra sitt granskningsuppdrag. Sådana rättsliga trakasserier kan underlättas genom att tillämpa mosaikmetoden, vilket leder till ett stort antal tillgängliga jurisdiktioner som käranden kan vända sig till, även parallellt, för att uttömma svarandens resurser. Under förhandlingarna om direktivet strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt åtog sig kommissionen därför, genom en förklaring, att titta närmare på denna fråga i samband med den kommande översynen av förordningen.

Sammanfattningsvis visar ett stort antal hänskjutanden från nationella domstolar till EU-domstolen, i kombination med medlemsstaternas svar, på problem vid tillämpningen av artikel 7.1 och 7.2, även om artikel 7 generellt sett fungerar väl. När det gäller artikel 7.1 är huvudproblemet den vida tolkningen av begreppet ”talan [som] avser avtal” och fastställandet av uppfyllelseorten. När det gäller artikel 7.2 är diskussionerna inriktade på svårigheterna med att vid rent ekonomisk förlust fastställa orten där skadan inträffade, samt på mosaikprincipens fortsatta användning i mål som rör kränkningar av rätten till privatliv. Vid en framtida översyn av förordningen skulle man därför kunna överväga olika sätt att förenkla och modernisera artikel 7.1 och 7.2.

3.3. Skyddande behörighetbestämmelser vid konsumenttvister[33] (artiklarna 17–19)

I artiklarna 10–23 i förordningen fastställs behörighetsbestämmelser som syftar till att skydda den svagare partens processuella ställning i tvister som rör försäkrings-, konsument- och arbetsrättsfrågor.

Jämfört med sina föregångare stärkte förordningen detta skydd ytterligare. Den stora ändring som infördes genom utvidgningen av personkretsen i artikel 6.1 och de efterföljande anpassningarna av artiklarna 18.1 och 21.2 gjorde det möjligt för konsumenter med hemvist i en medlemsstat och arbetstagare att använda de skyddande behörighetsbestämmelserna i tvister mot näringsidkare och arbetsgivare med hemvist utanför EU. Ändringen av artikel 20.1 gjorde det dessutom möjligt för arbetstagare att väcka talan mot flera arbetsgivare enligt

[31] De flesta medlemsstater vill i sin tur att EU-domstolen eller lagstiftaren ger vägledning om den praktiska kvantifieringen av skadestånd och skillnaden mellan hemvist och centrum för intressen.

[32] Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1069 av den 11 april 2024 om skydd för personer som deltar i den offentliga debatten mot uppenbart ogrundade anspråk eller rättegångsmissbruk (strategiska rättsprocesser för att hindra offentlig debatt), EUT L, 2024/1069, 16.4.2024.

[33] Tillämpningen av bestämmelserna om behörighet vid konsumenttvister gav i praktiken upphov till de flesta av frågorna. Därför ingår analysen av tillämpningen av dessa bestämmelser i rapportens huvuddel. Analysen av tillämpningen av behörighetsbestämmelserna vid försäkringstvister och vid tvister om anställningsavtal ingår i del I i det arbetsdokument från kommissionens avdelningar som åtföljer denna rapport.

artikel 8.1, vilket ändrade den ståndpunkt som tidigare hade formulerats i domen i målet Glaxosmithkline (C-462/06)[34].

De skyddande behörighetsbestämmelserna vid konsumenttvister ger konsumenter möjlighet att vid konsumenttvister välja mellan *forum rei* och *forum actoris* i den mening som avses i artikel 17 i förordningen. Omvänt innebär artikel 18.2 att möjligheten att väcka talan mot konsumenter begränsas till domstolarna på den ort där konsumenten har hemvist.

Av de nationella rapporterna från projektet JUDGTRUST framgår att majoriteten av medlemsstaterna anser att bestämmelserna i förordningen säkerställer ett tillräckligt konsumentskydd, även om forskare i vissa medlemsstater föreslår att skyddsnivån bör höjas ytterligare, till exempel genom att tillämpningsområdet för artiklarna 17–19 utvidgas till att omfatta även andra skadeståndsanspråk utanför avtalsförhållanden än dem som är oupplösligt förbundna med ett ansvar enligt ett avtal som en konsument faktiskt har ingått med säljaren eller leverantören.

De största svårigheterna i samband med tillämpningen av skyddande behörighetsbestämmelser vid konsumenttvister avser följande:

- Begreppet ”konsument”.
- Begreppet ”rikta den kommersiella verksamheten”.
- Undantaget av transportavtal i artikel 17.3.
- Det faktum att behörighetsbestämmelserna inte är tillämpliga i mål med kollektiv prövning[35].

a) Begreppet konsument och följderna av en ändring av konsumentens hemvist

Studien visade de svårigheter som det innebär att klassificera en person som konsument.

I regel tolkar EU-domstolen begreppet ”konsument” restriktivt och definierar det som motsats till begreppet ”näringsidkare” (yrkesmässig part)[36]. I vissa fall tycks EU-domstolen dock ha gjort en något vidare tolkning. I målet Petruchová (C-208/18) konstaterade EU-domstolen till exempel i samband med investeringar på nätet att finansiell expertis i sig inte hindrar att en person har ställning som konsument. På samma sätt betraktades en nätpokerspelare i målet Personal Exchange International (C-774/19) som konsument, trots att han spelade spelet under ett stort antal timmar per dag och erhöll betydande inkomster, så länge han varken registrerat en sådan verksamhet officiellt eller erbjudit denna verksamhet till tredje man som en avgiftsbelagd tjänst. I målet Schrems (C-498/16) slog EU-domstolen fast att en klagande som förändrar användningen av sitt Facebook-konto från uteslutande icke yrkesmässig till delvis yrkesmässig inte förlorar sin ställning som ”konsument” i den mening som avses i förordningen, under förutsättning att den i huvudsak icke yrkesmässiga användningen av dessa tjänster, för vilken vederbörande ursprungligen ingick avtalet, inte därefter väsentligen har fått yrkesmässig karaktär. Konkret slog domstolen fast att en användare av ett privat Facebook-konto inte förlorar sin ställning som ”konsument” när den använder kontot för att publicera böcker, hålla föredrag, förvalta webbplatser, samla in medel och överta anspråk från ett stort antal konsumenter i syfte att göra gällande dessa i domstol.

---

[34] Dessutom infördes en ny bestämmelse i artikel 26.2 om tyst prorogation efter EU-domstolens dom i målet ČPP Wien Insurance Group (C-111/09): den domstol vid vilken talan väckts är nu skyldig att se till att en svagare part (svarande) informeras om rätten att invända mot att domstolen saknar behörighet och om följderna av att inte göra detta.

[35] Denna fråga behandlas i punkt 6.1 i rapporten.

[36] Se, för ett liknande resonemang, *Schrems* (C-498/16), punkt 29 och citerad rättspraxis.

Däremot hänvisade EU-domstolen i domen i målet Wurth Automotive GmbH (C-177/22) till sin tidigare dom i målet Gruber (C-464/01) för att slå fast att det, vid fastställandet av huruvida en person kan anses vara konsument, även kan beaktas huruvida en person som är kund i själva verket, genom sitt eget uppträdande gentemot sin blivande motpart, gett den senare det intrycket att det faktiskt rörde sig om yrkesmässiga ändamål, så att avtalsparten med rätta kunde vara ovetande om transaktionens icke yrkesmässiga ändamål. Om så var fallet skulle de särskilda behörighetsbestämmelserna vid konsumenttvister inte vara tillämpliga trots att det faktiskt föreligger ett konsumentavtal.

b) Begreppet ”rikta den kommersiella verksamheten”

I målen Pammer (C-585/08) och Hotel Alpenhof (C-144/09) slog EU-domstolen fast att bland de omständigheter som kan visa att en verksamhet är riktad till den medlemsstat där konsumenten har hemvist ingår ”alla tydliga uttryck för en vilja att bedriva hemförsäljning till konsumenterna i den medlemsstaten” och en ganska omfattande, icke uttömmande förteckning över omständigheter som kan beaktas för detta ändamål[37]. Till dessa omständigheter hör att den aktuella verksamheten är internationell till sin art, såsom viss turistverksamhet, att telefonnummer anges med landsnummer, att en annan toppdomän används än den som avser den medlemsstat där näringsidkaren är etablerad, t.ex. ”.de”, eller att neutrala toppdomännamn används, som ”.com” eller ”.eu”, att vägbeskrivningar lämnas från andra medlemsstater till den plats där tjänsten tillhandahålls, och att näringsidkaren uppges ha en internationell kundkrets bestående av kunder med hemvist i olika medlemsstater, till exempel genom att det presenteras omdömen från sådana kunder[38].

De nationella domstolarna har emellertid fortsatt att hänskjuta frågor för förhandsavgörande i olika mål som rör tillhandahållande av tjänster och produkter på internet[39], vilket visar att tolkningen och tillämpningen av kravet på att rikta den kommersiella verksamheten i den mening som avses i artikel 17.1 c i förordningen fortfarande är en utmaning i ett digitalt sammanhang.

c) Undantaget av transportavtal i artikel 17.3

Förordningens bestämmelser om domstols behörighet vid konsumenttvister omfattar alla typer av avtal. Det enda undantaget anges i artikel 17.3 och gäller transportavtal utom avtal om en kombination av resa och inkvartering till ett fast pris.

Även om de bakomliggande orsakerna till ett sådant undantag inte har förändrats, dvs. särskilda sektorsspecifika regler i internationella konventioner och andra EU-rättsakter på transportområdet gäller fortfarande, visar studien och de nationella rapporterna att många medlemsstater numera anser att undantaget är omotiverat och begär att det stryks. Vissa medlemsstater uppger att detta undantag begränsar konsumentens tillgång till rättslig prövning i tvister om flygpassagerares rättigheter, särskilt i fall där konsumentens hemvist inte sammanfaller med flygplanets avgångs- eller ankomstort som är de forum som är tillgängliga på grundval av uppfyllelseorten.

---

[37] Punkt 80.

[38] Punkt 81.

[39] Till exempel när det gäller artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001, se domarna i målen Mühlleitner (C-190/11), Emrek (C-218/12), och Hobohm (C-297/14). För nyare fall, se till exempel begäran om förhandsavgörande i målet Commerzbank (C-296/20) som avser tolkningen av den identiska bestämmelsen i Luganokonventionen och Lännen MCE (C-104/22) som kretsade kring tolkningen av detta begrepp när det gäller EU-varumärken.

Studien visar dessutom att det faktum att transportavtal inte omfattas leder till en ojämn tillämpning av förordningen i medlemsstaterna. Flera medlemsstater fastställer behörigheten för sådana avtal på grundval av de allmänna bestämmelserna i förordningen (DE, DK, BG, NL, PT), internationella konventioner som har företräde framför förordningen (CY, DE, HU, IT, PT) eller nationella regler (LT, PT).

För att avgöra om undantaget bör bibehållas eller strykas från förordningen är det nödvändigt att till exempel bedöma om andra EU-rättsakter eller internationella överenskommelser ger konsumenterna tillräckligt skydd när det gäller internationell behörighet.

Sammanfattningsvis fungerar bestämmelserna om domstols behörighet i förordningen i allmänhet väl och ger ett tillfredsställande konsumentskydd. Vissa aspekter av konsumentskyddet skulle dock kunna klargöras ytterligare genom rättspraxis eller stärkas genom en lagstiftningsåtgärd, med förbehåll för ytterligare analys under översynen.

3.4. Exklusiv behörighet (artikel 24)

Bestämmelser om exklusiv behörighet som har företräde framför allmänna regler och som är tvingande återfinns i avsnitt 6 i kapitel II i förordningen, som består av en enda artikel – artikel 24. Med undantag för en kodifiering av rättspraxis från målet GAT (C-4/03) i artikel 24.4 medförde förordningen inte någon ytterligare ändring av denna behörighetsgrund.

Studien visar att medlemsstaterna inte haft några större svårigheter med tillämpningen av denna behörighetsgrund eller rapporterat om begränsad nationell rättspraxis i frågan. Den huvudsakliga kritiken avser den unika ändring som förordningen innebär, nämligen att tillämpningsområdet för artikel 24.4 utvidgas till att omfatta förfaranden som avser giltighet av patent när det rör sig om ett svaromål[40].

Vissa medlemsstater har, med stöd av generaladvokat Nicholas Emiliou[41], kritiserat kodifieringen av rättspraxis från målet GAT i artikel 24.4. De menar att den inte klargör huruvida intrång i en industriell äganderätt omfattas av dess tillämpningsområde, att den utvidgar den lösning som EU-domstolen valde i ett mycket specifikt (”onormalt”) mål avseende en talan där ett företag yrkade att de tyska domstolarna skulle fastställa att det *inte* hade gjort intrång i två franska patenträttigheter som innehas av ett tyskt företag (”negativ fastställelsetalan”) till ”normala” patentintrångsmål, att den sticker ut i systemet med exklusiv behörighet såtillvida att andra bestämmelser i artikel 24 inte är tillämpliga på förfaranden när det som framställs endast avser ett svaromål, att den möjliggör missbruk genom så kallade torpedanspråk och hindrar patenthavarens rätt till ett effektivt rättsmedel samt kravet på ett effektivt förfarande och en god rättskipning.

Dessutom har det ifrågasatts huruvida artikel 24 skulle kunna ha reflexiv verkan (*effet réflexe*) och huruvida medlemsstaternas domstolar är skyldiga att pröva tvister inom tillämpningsområdet för artikel 24 som har stark anknytning till tredjeländer. Frågan var särskilt huruvida artikel 24 ger domstolarna i medlemsstaterna en möjlighet eller skyldighet att inte pröva målet, även om svaranden har hemvist i medlemsstaten eller domstolen i medlemsstaten kan grunda sin behörighet på andra bestämmelser i förordningen, i fall där ett patent är registrerat eller fast egendom är belägen i ett tredjeland på samma sätt som när det gäller patent som registrerats eller fast egendom som är belägen i andra medlemsstater.

[40] Ett fåtal medlemsstater rapporterade om flera andra svårigheter med tillämpningen av artikel 24: den problematiska distinktionen mellan rättigheter *in rem* och *in personam* och inkonsekvent rättspraxis på området.

[41] Förslag till avgörande av generaladvokat Nicholas Emiliou av den 22 februari 2024 i målet BSH Hausgeräte C-339/22 ECLI:EU:C:2024:159.

EU-domstolens nyligen meddelade dom i BSH Hausgeräte (C-339/22) har gett ett svar på den fråga som tidigare hade delat upp medlemsstaternas domstolar och forskare i två motsatta läger. I domen klargjorde EU-domstolen att artikel 24.4 inte har någon reflexiv verkan[42]. Denna slutsats kan extrapoleras till hela artikel 24.

I domen BSH Hausgeräte (C-339/22) förtydligade EU-domstolen dessutom sin dom i målet GAT och slog fast att en domstol i den medlemsstat där svaranden har hemvist, vid vilken en talan om intrång i ett patent som meddelats i en annan medlemsstat väckts med stöd av artikel 4.1 i denna förordning, fortsätter att vara behörig att pröva denna talan när svaranden, inom ramen för detta mål, bestrider patentets giltighet, medan domstolarna i den andra medlemsstaten har exklusiv behörighet att pröva denna giltighet.

Sammanfattningsvis fungerar bestämmelserna om exklusiv behörighet i förordningen i allmänhet väl. Vid en framtida översyn av förordningen skulle man dock kunna ompröva ordalydelsen i artikel 24.4 som syftar till att kodifiera rättspraxis från GAT-målet mot bakgrund av den senaste utvecklingen i målet BSH Hausgeräte.

4. ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET

Genom förordningen avskaffades behovet av en verkställbarhetsförklaring (exekvaturförfarandet) för att en utländsk dom ska kunna verkställas, vilket är motiverat på grund av det ömsesidiga förtroendet mellan de rättsvårdande myndigheterna i medlemsstaterna. Det nya systemet fungerar ganska väl i praktiken och har haft en positiv inverkan när det gäller att minska kostnaderna och domstolarnas arbetsbörda[43]. Det finns vissa nationella variationer, särskilt när det gäller tolkningen av grunderna för vägran, men detta påverkar inte det faktum att systemet för erkännande och verkställighet överlag fungerar bra. Domstolen har tolkat dessa grunder för vägran konsekvent under årens lopp, och de få mål som anhängiggjorts enligt förordningen förändrar inte detta. Även om det på det hela taget inte rapporterades några särskilda problem med det (nya) systemet för erkännande och verkställighet kan ett antal tekniska problem kräva ytterligare överväganden vid en eventuell framtida översyn.

Tillämpning av grunderna för vägran

I artikel 45 i förordningen anges ett antal grunder som kan leda till att erkännande och verkställighet vägras. Dessa grunder omfattar allt från åsidosättande av grunderna för rättsordningen i den anmodade medlemsstaten till korrekt delgivning till den utevarande svaranden och oförenlighet med andra domar.

Frågor om begreppet grunderna för rättsordningen har vid flera tillfällen hänskjutits till domstolen för förhandsavgörande. Även om domstolen överlåter tolkningen av detta begrepp till de nationella domstolarna kan den pröva gränserna för den tillämpningen (Diageo Brands, C-681/13). I domen i målet H Limited (C-568/20) upprepade domstolen exempelvis sin fasta rättspraxis att grunderna för rättsordningen ska tolkas restriktivt och endast kan åberopas ”i det fall då erkännandet av den dom som har meddelats i den medlemsstaten skulle utgöra ett uppenbart åsidosättande av en rättsregel som anses vara av grundläggande betydelse i rättsordningen i den stat där domen görs gällande eller av en rättighet som erkänns som grundläggande i denna rättsordning”. I ett senare mål (Real Madrid Club de Fútbol (C-

[42] De frågor som den svenska domstolen har ställt avser tolkningen och räckvidden av artikel 24.4 i förordningen i en tvist om patentintrång där svaranden har gjort gällande att de aktuella patenten är ogiltiga i de länder där de har ingivits eller registrerats.

[43] Medan studien bekräftade dessa resultat i många medlemsstater pekade vissa respondenter också på en mer begränsad inverkan, främst på grund av att grunderna för vägran kvarstår.

633/22)) ansåg domstolen att en uppenbar kränkning av en grundläggande rättighet enligt EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna kan utgöra ett åsidosättande av grunderna för rättsordningen som motiverar att verkställighet vägras. Samtidigt konstaterade domstolen i samma dom att principen om ömsesidigt förtroende kräver att alla medlemsstater anser att andra medlemsstater iakttar unionsrätten, särskilt de grundläggande rättigheter som stadfästs där.

På nationell nivå åberopas grunderna för rättsordningen sällan för att vägra erkännande och verkställighet, och när det sker, är det sällan framgångsrikt[44]. Detta visar att de nationella domstolarna i allmänhet följer domstolens rättspraxis och gör en restriktiv tolkning av detta begrepp.

Artikel 45.1 c och d innehåller två grunder för vägran. Det handlar dels om en oförenlig dom mellan samma parter i den anmodade medlemsstaten (led c) och dels om en dom som tidigare har meddelats i en annan medlemsstat eller i ett tredjeland mellan samma parter om samma sak (led d). I målet London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance (C-700/20) behandlade domstolen frågor om betydelsen av att litispendensreglerna i artiklarna 29–30 iakttas i samband med åberopandet av grunden för vägran avseende oförenliga domar[45].

Med undantag för fall där ursprungsdomstolen har exklusiv behörighet innehåller förordningen ingen mekanism för kontroll av de litispendensregler som är tillämpliga enligt artiklarna 29–30[46]. Till skillnad från dessa bestämmelser, som gynnar den domstol vid vilken talan först väckts, gynnar artikel 45.1 d den tidigare domen, även om förfarandet inleddes efter det förfarande som ledde till den dom som ska erkännas och verkställas. Å andra sidan innehåller artikel 45.1 c inte något tidskrav, men dess tillämpningsområde är större än litispendensreglernas tillämpningsområde.

Detta innebär att även om grunden för vägran på grund av grunderna för rättsordningen inte verkar medföra några praktiska svårigheter skulle man vid en eventuell framtida översyn av förordningen kunna titta närmare på överensstämmelsen mellan artikel 45.1 c och d och litispendensreglerna.

5. FÖRHÅLLANDET TILL ANDRA RÄTTSAKTER (ARTIKLARNA 67–74)

Förordningen har inte väsentligt ändrat de bestämmelser som reglerar dess förhållande till andra EU-rättsakter eller internationella instrument utöver de nya artiklarna 71a–71d som syftar till att möjliggöra genomförandet av det så kallade patentpaketet och förtydligandet i artikel 73 av förhållandet mellan förordningen och Luganokonventionen[47], New York-konventionen[48] och bilaterala konventioner och avtal mellan ett tredjeland och en medlemsstat som har ingåtts före den 1 mars 2002.

---

[44] Projektet JUDGTRUST visar att denna grund för vägran sällan åberopas i vissa medlemsstater (ET, FR, IT, NL). Även i de medlemsstater där den åberopas oftare tillämpar domstolarna den sällan för att vägra erkännande och verkställighet (BG, PL).

[45] Det aktuella målet avsåg den specifika situationen att domen från den domstol vid vilken talan senare väckts återger ordalydelsen i en skiljedom.

[46] Detta blev tydligt i domen i målet Liberato som domstolen avgjorde 2019 enligt Bryssel I-förordningen. I denna dom slog domstolen fast att även om litispendensregeln åsidosattes kan domstolarna i den medlemsstat där talan först väckts inte vägra erkännande enbart av detta skäl. Ett sådant åsidosättande strider inte heller uppenbart mot grunderna för rättsordningen i den medlemsstat där domen görs gällande (ordre public).

[47] Konventionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område av den 30 oktober 2007, EUT L 339, 21.12.2007, s. 1.

[48] Konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar antogs den 10 juni 1958 och trädde i kraft den 7 juni 1959, 330 UNTS 38 (*New York-konventionen*).

Dessa regler tillämpas mycket ojämnt i medlemsstaterna. Eftersom den enhetliga patentdomstolen inledde sin verksamhet först den 1 juni 2023 har artiklarna 71a–71d ännu inte påverkat domstolarnas praxis i någon medlemsstat eller på EU-rättslig nivå. Däremot konstateras en omfattande tillämpning av artikel 71 av de nationella domstolarna i de flesta medlemsstater. Förteckningen över internationella konventioner som föranlett tillämpningen av artikel 71 i olika medlemsstater är ganska bred, och det hänvisas oftast till CMR-konventionen[49] och andra konventioner på transportområdet.

I sin dom i målet TNT Express Netherlands (C-533/08) slog domstolen fast att den bestämmelse i Bryssel I-förordningen som är identisk med den nuvarande artikel 71 syftar till att samordna förordningen med internationella specialkonventioner. Domstolen preciserade dessutom att en sådan samordning ska ske utan att de grundläggande principer som ligger bakom förordningen åsidosätts, det vill säga fri rörlighet för domar på privaträttens område, förutsebarhet vad gäller vilken domstol som är behörig, god rättskipning, minimerad risk för samtidiga förfaranden samt ömsesidigt förtroende mellan de rättsvårdande myndigheterna inom unionen. I denna dom fastställde domstolen det så kallade TNT-testet som de nationella domstolarna förväntas tillämpa i situationer där bestämmelserna i förordningen och bestämmelserna i en specialkonvention, som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 71 i den förordningen, är tillämpliga, för att säkerställa att bestämmelserna i specialkonventionerna endast är tillämpliga när de inte inverkar negativt på de grundläggande principer som ligger till grund för Brysselsystemet. EU-domstolen har upprepade gånger upprepat dessa principer, senast i Gjensidige (C-90/22).

Litauens högsta domstols beslut om hänskjutande i mål Gjensidige (C-90/22) belyser väl de svårigheter som de nationella domstolarna ställs inför vid tillämpningen av artikel 71 i förordningen. Dessa svårigheter beror främst på TNT-testets vaghet och anses äventyra en enhetlig tillämpning av artikel 71 i alla medlemsstater, särskilt eftersom liknande utmaningar har rapporterats av andra medlemsstater.

Sammanfattningsvis förefaller förordningens bestämmelser som reglerar förhållandet mellan förordningen och andra EU-rättsakter och internationella konventioner, när de tillämpas, fungera väl och skapa nödvändig klarhet om förordningens plats i det system av EU-rättsakter och internationella instrument som också reglerar frågor om internationell behörighet eller erkännande och verkställighet av domar. Vid en framtida översyn skulle man dock kunna undersöka möjligheten att ytterligare klargöra artikel 71 mot bakgrund av EU-domstolens tolkning.

6. ÖVERGRIPANDE FRÅGOR

6.1. Kollektiv prövning

Förordningen innehåller inga särskilda regler för grupptalan, det vill säga när en grupp kärande begär skadestånd från en eller flera svarande, så kallad kollektiv prövning enligt definitionen i Europeiska kommissionens rekommendation från 2013[50]. Grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen enligt direktiv (EU) 2020/1828[51] om grupptalan

[49] Konventionen om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg, undertecknad i Genève den 19 maj 1956, i dess lydelse enligt protokollet undertecknat i Genève den 5 juli 1978.

[50] Kommissionens rekommendation av den 11 juni 2013 om gemensamma principer för kollektiv prövning av ansökningar om förbudsföreläggande och av ersättningsanspråk vid åsidosättande av rättigheter som garanteras enligt unionsrätten (2013/396/EU), EUT L 201, 26.7.2013.

[51] Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 av den 25 november 2020 om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen och om upphävande av direktiv 2009/22/EG (Text av betydelse för EES), EUT L 409, 4.12.2020, s. 1.

omfattas av definitionen av kollektiv prövning i den sistnämnda rekommendationen. Ett antal frågor har ställts om huruvida tillämpningen av de allmänna behörighetsbestämmelserna i frågor som rör skadestånd utanför avtalsförhållanden eller konsumentavtal är ändamålsenlig för att på ett effektivt sätt hantera kollektiv talan.

EU-domstolen har behandlat den här typen av mål vid flera tillfällen: I domen i målet Henkel (C-167/00) slog domstolen fast att artikel 5.3 i Brysselkonventionen (artikel 7.2 i förordningen) är tillämplig på talan som väcks av en organisation som företräder konsumenters intressen. Domstolen ansåg dock också att det särskilda skydd som enskilda konsumenter har enligt avsnitt 4 i förordningen inte är tillämpligt på sådana organisationer. I Schrems (C-498/16) slog domstolen fast att om anspråk har överlåtits till en kärande som är konsument av andra konsumenter med hemvist i samma medlemsstat eller någon annanstans (i en annan medlemsstat eller till och med utanför EU) kan käranden inte åberopa behörighet på sin hemvistort för dessa överlåtna anspråk på grundval av artikel 18 i förordningen.

I två ytterligare beslut i mål med kollektiv prövning lämnade domstolen ytterligare klargöranden om tillämpningen av artikel 7.2 i sådana situationer. Den slog fast att den ort där skadan inträffat ska prövas för varje fordran för sig oberoende av om den har överlåtits till annan, ensam eller tillsammans med andra (CDC Hydrogen Peroxide SA, C-352/13) och att den ort där skadan uppkom för fordon utrustade med manipulerad programvara är i den medlemsstat där de defekta produkterna köptes (VKI/Volkswagen, C-343/19). Frågan om hur artikel 7.2 ska tolkas i detta sammanhang togs nyligen även upp i ett mål som fortfarande pågick när denna rapport färdigställdes (Stichting Right to Consumer Justice mot Apple, C-34/24). I detta mål har flera frågor om tolkningen av den ort där den skadevållande handlingen företogs eller där skadan uppkom hänskjutits till domstolen inom ramen för en talan om skadestånd för en påstådd överträdelse av unionens konkurrensrätt av en onlineplattform som i princip är globalt tillgänglig. I sitt förslag till avgörande av den 27 mars 2025 drog generaladvokat Manuel Campos Sánchez-Bordona slutsatsen att användarens hemvist är ett avgörande anknytningskriterium för båda orterna. Det är viktigt att notera att generaladvokaten ansåg att artikel 7.2 inte ska tolkas annorlunda om talan väcks av en enhet som enligt nationell rätt har behörighet att väcka grupptalan. Slutligen ansåg generaladvokaten att en nationell processuell regel som gör det möjligt för en domstol att koncentrera liknande mål som pågår i samma medlemsstat är förenlig med artikel 7.2.

Alla de frågor som togs upp i dessa mål rörde domstolars behörighet, nämligen dagens svårigheter att tillämpa artikel 7.2 vid kollektiv talan, på grund av omöjligheten att koncentrera förfaranden till en domstol eller avsaknaden av möjlighet att koncentrera förfaranden till den ort där en av kärandena har hemvist (*forum actoris*) i konsumentärenden med kollektiv prövning, när konsumenterna har hemvist i samma medlemsstat eller i olika medlemsstater[52].

Det verkar som om förordningen kan skapa en onödig börda för kärandena i mål med kollektiv prövning, eftersom de i de flesta fall skulle behöva vända sig till mer än en domstol för att väcka talan. Detta kan i sin tur leda till oförenliga domar. Även om bestämmelsen om mål som har samband med varandra i artikel 30 i förordningen kan ge lösningar på denna situation måste kärandena fortfarande inge ansökan till olika domstolar innan en eventuell koncentration sker till den domstol vid vilken talan först väckts. Detta skapar en ytterligare börda för kärandena, särskilt om de är svagare parter.

[52] I studien identifierades samma fråga om de mycket begränsade möjligheterna till konsolidering.

Till följd av detta skulle man vid en eventuell framtida översyn av förordningen kunna titta närmare på denna fråga, särskilt om förordningen på ett tillfredsställande sätt reglerar domstols behörighet i (konsumentärenden) med kollektiv prövning.

6.2. Digitaliseringens inverkan på förordningen

Den digitala omställningen inleddes långt innan förordningen antogs, men går fortare än någonsin, även med tanke på covid-19-krisen. Aldrig tidigare har det skett en så snabb övergång inom kommersiell verksamhet från att i huvudsak ha bedrivits offline till att ske online, inbegripet användning av sociala medier, smarta enheter, kryptovalutor och blockkedjeteknik samt en exploderande efterfrågan på distansarbete och plattformsarbete, vilket har påskyndat den digitala omställningen på arbetsplatser i och utanför EU. Samtidigt har covid-19-krisen också illustrerat vikten av digitalisering av rättsliga förfaranden för att säkerställa tillgången till rättslig prövning.

6.2.1 Digitalisering av ”innehåll”

Det ökade antalet ”digitala” förbindelser som i sig är icke-territoriella och den ständigt ökande användningen av digital teknik som till sin natur är tillgänglig överallt har föga förvånande medfört flera utmaningar vid tillämpningen av förordningen, som fastställer behörighetsbestämmelser som traditionellt grundar sig på geografiska anknytningskriterier.

Hänskjutandena till EU-domstolen för att få vägledning om hur förordningen ska tillämpas på ”digitalt innehåll” illustrerar väl dessa utmaningar. Nationella domstolar stöter på svårigheter när de ska fastställa om en prorogationsklausul har avtalats med giltig verkan via internet (Tilman, C-358/21), uppfyllelseorten för leverans av digitala varor eller tillhandahållande av onlinetjänster (VariusSystems, C-526/23), där skadan orsakas av en applikation som kan laddas ned över hela världen (Apple, C-34/24), för att bara nämna några.

Den förväntade ökningen av användningen av blockkedjeteknik, den ökade digitaliseringen av etableringen av företag, användningen av artificiell intelligens inom flera sektorer och skapandet av metaversum kommer säkert också att ge upphov till nya frågor och utmaningar. Exempelvis kan pseudonymitet (eller anonymitet) för de parter som är inblandade i transaktionerna eller det ofta okända antalet deltagare i ett blockkedjenätverk ge upphov till svårigheter vid tillämpningen av den mycket grundläggande regeln om svarandens hemvist.

För närvarande skiljer sig de svårigheter som de nationella domstolarna ställs inför vid tillämpningen av förordningen i ett digitalt sammanhang dock inte så mycket från dem som uppstår i ett ”icke-digitalt” sammanhang. Till exempel är antalet hänskjutanden för att få vägledning om fastställandet av uppfyllelseorten för ett avtal som ingåtts online enligt artikel 7 i förordningen inte större än för offlineavtal. På samma sätt som för tillämpningen av förordningen på det icke-digitala området har EU-domstolen dessutom gett användbar vägledning om tillämpningen av förordningens bestämmelser på digitalt innehåll.

Sammanfattningsvis går det inte i detta skede, vare sig av de frågor som hänskjutits till EU-domstolen eller EU-domstolens beslut, eller de knapphändiga uppgifter som samlats in på nationell nivå[53], att dra några bestämda slutsatser om huruvida de nuvarande reglerna i förordningen är lämpliga i en alltmer digital miljö.

6.2.2 Digitalisering av rättsliga förfaranden

När det gäller digitaliseringen av rättsliga förfaranden har kommissionen aktivt arbetat med digitaliseringen av rättssystemen. Den har särskilt fokuserat på digitalt gränsöverskridande

[53] Insamlingen av uppgifter om digitaliseringens inverkan på tillämpningen av förordningen, som gjordes som en del av studien, gav knapphändiga resultat på unionsnivå och nationell nivå. Det är oklart om detta kan förklaras av en brist på information om dessa fall eller av en avsaknad av rättstvister.

samarbete på privaträttens område för att säkerställa oavbruten tillgång till rättslig prövning och smidigt och effektivt rättsligt samarbete och för att minska handläggningstiderna, den administrativa bördan och kostnaderna. Detta arbete kulminerade i slutet av 2023 i antagandet av digitaliseringspaketet[54], som digitaliserade kommunikationskanalerna för behöriga rättsliga myndigheter för 24 rättsakter (bland annat förordningen) och inrättade en digital kommunikationskanal (europeisk elektronisk åtkomstpunkt) mellan fysiska eller juridiska personer och de behöriga myndigheterna för vissa begränsade kommunikationsinstanser på privaträttens område. Det handlade bland annat om förfaranden för erkännande, en verkställbarhetsförklaring eller vägran av erkännande och förfaranden för utfärdande, rättelse och återkallande av intyg enligt förordningen. Dessa insatser går hand i hand med medlemsstaternas ökade nationella insatser på området, vilket återspeglas i den årliga resultattavlan för rättskipningen i EU[55] och i rådets europeiska strategi för e-juridik 2024–2028[56].

För att uppfylla digitaliseringspaketets mål är kommissionen skyldig att anta ett antal genomförandeakter. När det gäller förordningen måste genomförandeakten antas senast den 17 januari 2029, och den kommer främst att gälla inrättandet av ett decentraliserat it-system för kommunikation mellan behöriga rättsliga myndigheter och integreringen av den europeiska elektroniska åtkomstpunkten i flera kommunikationsprocesser, till exempel förfaranden för vägran av erkännande enligt artikel 45 i förordningen samt förfarandena för utfärdande, rättelse och återkallande av intyg. Efter genomförandet kommer dessa nya bestämmelser att börja tillämpas i medlemsstaterna i början av 2031 och kommer att förenkla och påskynda förfaranden på privaträttens område med gränsöverskridande verkningar.

Utöver att digitalisera de befintliga förfarandena genom att ändra kommunikationskanalen genom digitaliseringspaketet skulle man vid en framtida översyn av förordningen också kunna undersöka ytterligare sätt att modernisera förordningens funktion. Vid en sådan modernisering av förordningen skulle man kunna tillvarata digitaliseringens fördelar och överväga att förkorta olika tidsfrister eller förbättra kommunikationen mellan domstolarna, till exempel vid parallella förfaranden. Man skulle även kunna undersöka möjligheterna att helt digitalisera rättsliga förfaranden i fall där förordningen är tillämplig.

Sammanfattningsvis har kommissionen i detta skede inte tillräckligt med uppgifter som visar att bestämmelserna i förordningen om internationell behörighet är olämpliga för digitala scenarier och transaktioner, men utvecklingen bör även fortsättningsvis övervakas noga. Däremot skulle man vid en översyn av förordningen kunna undersöka möjliga sätt att se över och förenkla förfarandena enligt förordningen som ett led i den digitala reform av civilrättsliga system som följer av digitaliseringspaketet.

---

[54] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2844 av den 13 december 2023 om digitalisering av rättsligt samarbete och tillgång till rättslig prövning i gränsöverskridande frågor på privaträttens och straffrättens område och om ändring av vissa rättsakter inom området för rättsligt samarbete och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2843 av den 13 december 2023 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/99/EU och 2014/41/EU, rådets direktiv 2003/8/EG och rådets rambeslut 2002/584/RIF, 2003/577/RIF, 2005/214/RIF, 2006/783/RIF, 2008/909/RIF, 2008/947/RIF, 2009/829/RIF och 2009/948/RIF vad gäller digitalisering av rättsligt samarbete.

[55] Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska centralbanken, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, COM(2023) 309 final, 20.3.2024: *Resultattavlan för rättskipningen i EU 2023*.

[56] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15509-2023-INIT/sv/pdf.

7. AVSLUTANDE ANMÄRKNINGAR

Under mer än tio års tillämpning har förordningen fungerat väl och har generellt uppnått sina huvudmål – att förbättra rättssäkerheten i fråga om behörig domstol i gränsöverskridande tvister och att förenkla mekanismen för erkännande och verkställighet av domar.

På ett område som inte fullt ut togs upp i omarbetningen av förordningen, nämligen **utvidgningen av behörighetsbestämmelserna till att omfatta svarande som inte har hemvist i en medlemsstat**, krävs dock ytterligare analys för att avgöra om en sådan utvidgning bör bli föremål för en lagstiftningsåtgärd.

Dessutom skulle man kunna överväga att ytterligare klargöra eller förenkla ett antal begrepp för att förbättra deras tillämpning i praktiken. Detta gäller flera bestämmelser som rör tillämpningsområdet, såsom **undantaget avseende skiljeförfaranden**, samt begreppet **”domstol”** eller **interimistiska åtgärder, inbegripet säkerhetsåtgärder**.

Man skulle även kunna undersöka möjligheten att ytterligare förenkla och effektivisera bestämmelserna om domstols behörighet, särskilt bestämmelserna i **artikel 7.1 och 7.2**, samt bestämmelserna om konsumentavtal. På liknande sätt skulle man kunna överväga om **bestämmelserna om erkännande och verkställighet** skulle kunna effektiviseras och förenklas ytterligare.

Ytterligare analys behövs också för att avgöra om de processuella verktyg som behövs för att täcka vissa typer av anspråk, till exempel så kallad **kollektiv prövning**, skulle kunna stärkas ytterligare genom lagstiftningsåtgärder.

Slutligen skulle man kunna undersöka möjligheten att **förbättra samordningen mellan förordningen och internationella instrument** och **sätten att modernisera och förenkla förfarandena** enligt förordningen som ett led i den **digitala reformen av de civilrättsliga systemen**.

Kommissionen **kommer därför att inleda en formell översyn** av förordningen för att överväga och eventuellt utarbeta ett förslag om ändring eller omarbetning av förordningen i enlighet med reglerna för bättre lagstiftning om denna översyn skulle visa att ändringar är nödvändiga och lämpliga.